

**ПРОТОКОЛ ЗА СЪТРУДНИЧЕСТВО И ОБМЕН МЕЖДУ
МИНИСТЕРСТВОТО НА ОБРАЗОВАНИЕТО И НАУКАТА НА
РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ И МИНИСТЕРСТВОТО НА
ОБРАЗОВАНИЕТО И НАУКАТА НА УКРАЙНА ЗА УЧЕБНИТЕ 2024/2025,
2025/2026, 2026/2027 И 2027/2028 ГОДИНИ**

**(Одобрен с Решение № 886 от 19 декември 2024 г. на Министерския съвет. В
сила от 25 април 2025 г.)**

Издаден от Министерството на образованието и науката

Обн. ДВ. бр.58 от 18 юли 2025г.

Министерството на образованието и науката на Република България и Министерството на образованието и науката на Украйна, по-нататък наричани "Страните",
опирайки се на историческите корени и приятелски отношения,
стремейки се да поддържат и развиват взаимноизгодно сътрудничество в областта на образованието и науката,
съгласно Споразумението между Министерството на науката и образованието на Република България и Министерството на образованието на Украйна, подписано на 9 декември 1994 г., се договориха за следното:

Член 1

Страните ежегодно изпращат на реципрочна основа:

- до трима кандидати за обучение за придобиване на висше образование в образователни/образователно-квалификационни степени "бакалавър" или "магистър" с изключение на специалности от областите на висше образование "Здравеопазване и спорт" и "Изкуства";
- един кандидат за придобиване на образователна и научна степен "доктор" в Република България и за придобиване на образователно-научна степен "доктор по философия" в Украйна;
- преподаватели и изследователи за специализации и провеждане на научноизследователската работа с обща продължителност до 9 месеца.

Обучението, научноизследователската работа и специализациите в Република България се провеждат в държавни висши училища и научни организации.

Обучението, научноизследователската работа и специализациите в Украйна се провеждат в институции за висше образование от системата на Министерството на образованието и науката на Украйна.

Реализацията на обмена съгласно този Протокол зависи от наличието на финансови ресурси на двете Страни.

Член 2

Подборът на кандидатите за обучение и специализация съгласно чл. 1 от този Протокол се осъществява от изпращащата Страна в съответствие с нейното действащо национално законодателство. Изпращащата Страна предоставя на приемащата Страна не по-късно от 1 април следните документи, придружени от превод на езика на приемащата Страна:

- а) формуляр на кандидата;

б) копие на документ за предходна завършена образователна степен с приложение - справка за получените по учебните дисциплини оценки;

в) копие от документа за самоличност съгласно националното законодателство на всяка една от двете страни;

г) работен план (само за специализантите);

д) изследователско предложение за избраната научна специалност и заверен в установения ред по място на работа/обучение на кандидата списък с публикувани научни трудове и изобретения (ако има такъв) (само за кандидатите за придобиване на образователно-научна степен "доктор по философия");

е) писмено съгласие за обработка на лични данни.

Член 3

В случай на получаване на положително решение от приемащата Страна кандидатите за обучение, посочени в чл. 1 (освен специализантите), подават непосредствено във висши училища следните документи, придружени от превод на езика на приемащата Страна:

1. оригинал и копие на образователен документ с приложение, в което са посочени получените по учебните дисциплини оценки - за гражданите на България, нотариално заверено копие на документ за предходна завършена образователна степен с приложение - справка, в която са посочени получените по учебните дисциплини оценки - за гражданите на Украйна;

2. копие от документа за самоличност съгласно националното законодателство на всяка една от двете страни;

3. копие от удостоверението за раждане (само за гражданите на Украйна);

4. медицинско свидетелство за здравословното състояние съгласно действащото законодателство на всяка една от двете страни, заверено от официален орган на здравеопазването на изпращащата Страна и издадено не по-късно от два месеца преди влизането на територията на приемащата Страна;

5. здравна застраховка за оказване на спешна медицинска помощ - за гражданите на Република България; задължителна здравна застраховка - за гражданите на Украйна;

6. изследователско предложение за избраната научна специалност и заверен в установения ред по място на работа/обучение на кандидата списък с публикувани научни трудове и изобретения (ако има такъв) (само за кандидатите за придобиване на образователно-научна степен "доктор по философия").

Кандидатите, одобрени за придобиване на висше образование на образователно-квалификационни/образователни степени "магистър" и "бакалавър" и образователна и научна степен "доктор"/образователно-научна степен "доктор по философия", следва в рамките на 6 месеца от момента на приемането им във висшите училища да преминат през процедура за признаване на документа за придобита предходна образователна степен.

Член 4

За повишаване на качеството на преподаване на български и на украински език, за по-нататъшното развитие на българистиката в институциите за висше образование на Украйна и украинистиката във висшите училища на България и за подкрепа на изучаването на български език и на украински език като избираеми дисциплини в специалности от различни професионални направления във висшите училища на България и Украйна Страните в съответствие със своите нужди ще изпратят (приемат) необходимия брой преподаватели (лектори) за четене на лекции и преподавателска работа във висшите училища на държавите на двете Страни при следните условия:

а) приемащата Страна изпраща на изпращащата Страна по дипломатически път заявка за преподавател/лектор;

б) подборът на кандидатите се извършва от изпращащата Страна;

в) информация за кандидатурите за нови преподаватели/лектори се изпраща на приемащата Страна не по-късно от 31 май на текущата година;

г) всяка от страните уведомява другата за съгласието си относно подобрите кандидатури за нови преподаватели/лектори не по-късно от края на юни на текущата година.

Член 5

Българската Страна според своите възможности и по заявка на украинската Страна ще приеме на своя издръжка учители по български език и литература и по други предмети, които се преподават на този език, на курсове за повишаване на квалификацията.

Украинската Страна според своите възможности и по заявка на българската Страна ще приеме на своя издръжка учители по украински език и литература и по други предмети, които се преподават на този език, на курсове за повишаване на квалификацията.

Страните предварително ще съгласуват условията и сроковете за провеждането на курсовете за повишаване на квалификацията.

Член 6

Българската Страна според своите възможности и по заявка на украинската Страна изпраща учители в институции за общо средно образование на Украйна с преподаване на български език или където се изучава български език.

Украинската Страна според своите възможности и по заявка на българската Страна изпраща учители в училищата на Република България, в случай че се преподава на украински език или където се изучава украински език.

Страните предварително ще съгласуват условията и сроковете на работата на учителите.

Член 7

Страните изпращат (приемат) при условията на еквивалентния обмен за срок до 30 дни до петима студенти и преподаватели от висши училища на Република България и институции за висше образование на Украйна за участие в летните езикови курсове.

Организационните и финансовите условия за пребиваване на преподавателите и студентите, които ще изучават украински език и литература и съответно български език и литература по време на летните езикови курсове, ще се определят отделно и ще се съгласуват по дипломатически път.

Член 8

Българската Страна ежегодно предоставя за граждани на Украйна от български произход, пребиваващи постоянно в Украйна, места за обучение в българските държавни висши училища, а украинската Страна в съответствие с финансовите си възможности и действащото законодателство осигурява годишно за граждани на Република България от украински произход, получили статут на украински граждани по света и пребиваващи постоянно в Република България, места за обучение в институции за висше образование от системата на Министерството на образованието и науката на Украйна.

Подборът на кандидатите за обучение в Република България се осъществява от съвместна българо-украинска комисия, в състава на която влизат:

от българската Страна: представители на Министерството на образованието и науката на Република България, на Изпълнителната агенция за българите в чужбина и на българските дипломатически представителства в Украйна;

от украинската Страна: представители на регионалните органи на управление на образованието на Украйна, Министерството на образованието и науката на Украйна (по съгласие), Посолството на Украйна в Република България (по съгласие).

Условията за подбора и приемането за обучение се определят от приемащата Страна.

Приемащата Страна ежегодно информира изпращащата Страна за броя на местата за обучение и специалностите, датите за провеждане на подбора, условията и реда за кандидатстване, както и за сроковете за обявяване на резултатите.

Страните се уведомяват взаимно за резултатите от окончателния подбор на кандидатите, приети за обучение във висшите училища на другата Страна, не по-късно от две седмици преди началото на учебната година.

Член 9

1. За участниците в обмяна по чл. 1, чл. 8 и чл. 10 на този Протокол приемащата Страна осигурява:

- освобождаване от такса за обучение съгласно действащото си законодателство;
- настаняване в студентско общежитие и хранене в студентски стол при условията, осигурявани за своите граждани.

2. Българската Страна осигурява за гражданите на Република България, приети по чл. 1 от този Протокол за обучение и специализация в институции за висше образование на Украйна, месечна стипендия съгласно действащото си законодателство.

3. За участниците в обмяна по чл. 1, чл. 8 и чл. 10 от този Протокол приемащата Страна осигурява ежемесечна стипендия с изключение на преподаватели и изследователи, пристигащи на специализация, на които осигурява ежемесечна финансова подкрепа, съгласно действащото си законодателство.

4. На преподавателите/лекторите и учителите, поканени на работа по чл. 4 и чл. 6 от този Протокол, приемащата Страна осигурява месечно заплата и квартира в съответствие с действащото си законодателство. Пътните разходи до съответния град на месторабота на приемащата Страна и обратно се поемат от изпращащата Страна или от кандидата.

5. На преподавателите/лекторите, изпратени на работа в общообразователните и висшите училища на Украйна, българската Страна осигурява командировъчни средства в съответствие с действащото си законодателство.

6. При необходимост кандидати за обучение за придобиване на висше образование на образователни степени "бакалавър" или "магистър" и образователна и научна степен "доктор"/образователно-научна степен "доктор по философия" могат да бъдат зачислени за езиковата подготовка за изучаване на български език и съответно - на украински език, както и на други предмети.

Член 10

Българската Страна ежегодно приема за обучение за придобиване на висше образование на образователно-квалификационните степени "бакалавър" или "магистър" след придобито пълно общо средно образование следните украински граждани от български произход, пребиваващи постоянно в Украйна, а по-точно:

- първенеца на випуска на Областното учебно заведение "Лицей "Болградска гимназия "Г. С. Раковски" на Одески областен съвет", завършил в годината на кандидатстването;
- първенеца на общинската институция "Приморски регионален украино-български многопрофилен лицей II - III степен" на Приморския градски съвет на Бердянски район на Запорожка област, завършил в годината на кандидатстването;
- класиралия се на първо място участник във Всеукраинската олимпиада по български език, проведена в годината на кандидатстването.

Член 11

Страните си сътрудничат по въпросите, свързани с дейността на образователните институции (средни и висши училища) на двете Страни, в които обучението се осъществява на

български език и съответно - на украински език, или в които посочените езици се изучават като учебен предмет чрез осигуряване на учебна, учебно-методическа и художествена литература.

Член 12

Страните подкрепят сътрудничеството между образователните институции на Република България и Украйна в съответствие с подписаните между Страните договори и съответното действащо законодателство на двете държави.

Член 13

Страните подкрепят прякото сътрудничество между висшите училища на двете Страни в рамките на програмите "Еразъм+" и "Хоризонт Европа", както и други програми на ЕС.

Член 14

Украинската Страна гарантира на лица, принадлежащи към българското национално малцинство, правото на обучение на български език в предучилищното образование и от I клас до XII клас на средното училище заедно с държавния език съгласно действащото законодателство на Украйна.

Член 15

Украинската Страна съгласно действащото си законодателство гарантира на лица, принадлежащи към българското национално малцинство, правото да учат български език на всички образователни нива в общинските институции за общо средно образование.

По предложение на украинската Страна българската Страна разглежда възможността за откриване на класове с изучаване на украински език съгласно действащото законодателство на Република България.

Член 16

По време на срока на действие на този Протокол Страните разглеждат възможността за размяна на една делегация до 5 специалисти за период до 7 дни в областта на средното и висшето образование за запознаване със системите на образование в двете страни и за провеждане на преговори и подписване на съответните документи.

Изпращащата Страна заплаща всички разходи, свързани с командироването на своите специалисти, в съответствие с действащото си законодателство съобразно финансовите си възможности.

Член 17

На лицата, разменяни в рамките на този Протокол, приемащата Страна при необходимост осигурява медицинско обслужване въз основа на действащото си законодателство и изисква здравна застраховка за оказване на спешна медицинска помощ (за гражданите на Република България)/задължителна здравна застраховка (за гражданите на Украйна), която е задължителна при влизането на територията на държавата на приемащата Страна. Тази застраховка е направена за сметка на изпращащата Страна или самите участници в обмена.

Член 18

Децата на служителите от дипломатическите и консулските представителства на държавата на всяка от Страните се обучават в държавните и общинските средни и висши училища (с изключение на училищата по изкуства и медицина) на другата Страна без заплащане на такси за обучение до приключване на дългосрочната командировка в дипломатическото представителство на техните родители и в съответствие с действащото законодателство на държавата на всяка от двете Страни.

Приемащата Страна не им осигурява стипендия и настаняване в общежитие.

Член 19

Този Протокол влиза в сила от датата на подписването му от двете Страни и ще остане в сила до 30 юни 2028 г.

Срокът на действие на Протокола се удължава автоматично до влизането в сила на нов, но не по-дълго от 30 юни 2029 г., освен ако някоя от Страните не уведоми другата писмено по дипломатически път за намерението си да не го удължи. Това уведомление се изпраща не по-рано от 6 месеца и не по-късно от 3 месеца преди изтичането на първоначалния период на действието му - 30 юни 2028 г.

Изпълнението на започнали съвместни инициативи и образователни дейности продължава до подписването на нов Протокол.

До края на 2027 г. Страните ще разменят проекти на Протокол за следващите учебни години и ще проведат среща на експерти за подготовката за подписването му.

По взаимно съгласие Страните могат да внасят изменения и допълнения в този Протокол, като за това се оформят отделни документи, които ще бъдат неразделна част от Протокола.

Този Протокол е подписан в два екземпляра, всеки един на български, украински и английски език, като трите текста са идентични и имат еднаква сила. В случай на различия в тълкуването на разпоредбите от този Протокол меродавен ще бъде английският текст.